

Flygvapnet i ÖB 65

Enighet råder inom försvaret om de förslag som Överbefälhavaren lagt fram om försvarets framtida utformning inom de olika kostnadsramarna. Detta får inte tolkas så att det inte varit diskussioner om hur försvaret skulle se ut i de olika alternativen. Det är också naturligt, att de tre försvarsgrenarna i utgångsläget har haft olika uppfattningar i delfrågor. Därför framstår den slutliga enigheten som desto värdefullare.

De båda lägre kostnadsramarna har fastställts i utredningsdirektiven och dessa utredningar är således ett "beställningsskrädderi". Dessutom har Överbefälhavaren lämnat in ett förslag till den kostnadsram, som enligt hans mening erfordras, för att försvaret skall kunna lösa uppgifterna enligt den av riksdagen 1964 fastställda målsättningen. I pressdebatten har framkommit en klart uttalad förvånning över att den relativt lilla skillnad i anslag, 239 miljoner kronor skiljer det lägsta alternativet från ÖB 65 under första året, skulle innebära en klar gräns mellan möjligheten att innehålla målsättningen och behovet att helt ompröva den. Man har då glömt bort att skillnaden ökar med varje år under beslutsperioden.

Det är förvånande att denna fråga kommer upp igen. I samband med tidigare försvarsutredningar har den debatterats ingående och det har från försvarets sida klart visats att varje minskning av försvarsanslagen resulterar i nedskärning av antalet stridande förband på grund av att de fasta kostnaderna är stora (ca 40 %). Dessa styrs främst av kostnader för investeringar, underhåll av materiel, sjukvård, mathållning, löner m m samt kravet på att alla värnpliktiga skall utbildas. Eftersom fredsorganisationens storlek inom de aktuella kostnadsramarna är ungefär densamma, måste en reduktion av anslagen gå ut över det antal krigsförband, som man kan sätta upp. Mot bakgrund härav står det också klart att reduceringarna främst drabbar de kvalificerade stridskrafterna, vilka som regel också är de dyraste. Det är den så kallade marginaleffekten som slår så hårt.

Chefen för flygvapnet har stött ÖB i beredskapsfrågan samt ansett behovet att effektivisera luftförsvaret på lägsta höjd vara så väsentligt, att han i samtliga kostnadsramar har inräknat medel för erforderliga åtgärder. Han har också hävdat att utvecklingen på kort sikt skall överensstämma med den långsiktiga.

Vad de olika kostnadsramarna i detalj innebär för flygvapnet skall inte behandlas här. Det framgår klart av tidigare utgivna skrifter. En sak skall emellertid konstateras. ÖB 65 ger klart besked om luftförsvarets betydelse. Såväl i ÖB-utredningen 1957 som 1962 uttalades tveksamhet om luftförsvarets framtida utformning. Tveksamheten avsåg främst avvägningen jaktluftvärnsrobot.

I ÖB 65 har denna tveksamhet undanröjts och det fastställs att jaktflygplanet är det "mest lönsamma vapensystemet för ytförsvaret inom huvuddelen av landet och på höjder utom de högsta. Även i fortsättningen bör därför jaktflyget förbli huvudkomponenten i luftförsvaret". Om försvar mot snabba mål på höga höjder säger ÖB "vårt jaktsystem bör därför kompletteras med luftvärnsrobotar".

Det är mycket stimulerande att flygvapnets uppfattning vunnit burskap och det innebär att vi nu står på fast grund i vårt fortsatta arbete.